

FÅGELINVENTERING

MOSEKROG, KALMAR KOMMUN, KALMAR LÄN

2024-09-04

FÅGELINVENTERING

Mosekrog, Kalmar kommun, Kalmar län

KUND

Kalmar kommun

KONSULT

WSP Ekologi & Ytvatten

WSP Sverige AB
392 32 Kalmar
Besök: Norra Långgatan 23
Tel: +46 10 7225000

wsp.com

KONTAKTPERSON

Göran Holm
010 – 722 56 02
goran.holm@wsp.com

DOKUMENTINFORMATION

Fågelinventering Mosekrog, Kalmar kommun, Kalmar län

Följande personer har medverkat:

Göran Holm – Förstudie, inventering, bedömningar och rapportering

Per Österman – Kvalitetsgranskning

Datum för slutversion: 2024-09-04

Omslagsbild: Del av inventeringsområdet, sumpskog.

Samtliga foton i rapporten är tagna av Göran Holm, WSP om inte annat anges.

UPPDRAGSNAMN
Fågelinventering Mosekrog

UPPDRAGSNUMMER
10367087

FÖRFATTARE
Göran Holm

DATUM
2024-09-04

ÄNDRINGSDATUM
2024-09-04

Granskad av
Per Österman

INNEHÅLL

1	INLEDNING	5
2	METODIK	6
2.1	FÖRSTUDIE	6
2.2	FÄLTINVENTERING	6
2.3	RÖDLISTAN	6
2.4	FÅGELDIREKTIVET OCH ARTSKYDDSFÖRORDNINGEN	7
3	OMRÅDESBESKRIVNING	7
4	RESULTAT	9
4.1	FÖRSTUDIE	9
4.2	FÄLTINVENTERING	10
5	DISKUSSION	11
6	SAMLAD BEDÖMNING	12
7	REFERENSER	13

Bilaga 1 – Artlista från Artportalen

Bilaga 2 – Övriga arter noterade under fågelinventeringen

1 INLEDNING

WSP Sverige AB har på uppdrag av Kalmar kommun utfört en fågelinventering vid Mosekrog (figur 1) som en del av utredning inför en detaljplan. Området är uppdelat på två områden och omfattar totalt cirka 32 hektar och består i söder till stor del av produktionsskog, med inslag av sumpskog och delvis även hygge. I norr utgörs inventeringsområdet av produktionsskog som till stor del innefattar en motocrossbana. Inventeringen genomfördes vid två tillfällen, den 18 maj och 3 juni 2024 av Göran Holm, WSP och Viktor Eriksson, underkonsult. Rapporten har granskats av Per Österman, WSP.

Syftet med denna rapport är att redovisa aktuella fågelarter som förekommer inom eller i direkt anslutning till inventeringsområdet. Särskilt fokus ligger på att identifiera och beskriva de arter som är rödlistade samt arter som är upptagna i bilaga 1 till Fågeldirektivet. Dessa arter hänvisas här efter till som "skyddsvärda fågelarter".

Figur 1. Översikt över inventeringsområdet.

2 METODIK

2.1 FÖRSTUDIE

En sökning av rödlistade fågelarter och fågelarter upptagna i Fågeldirektivets bilaga 1 under rapporteringsperioden 2000–2024 inom förstudieområdet (figur 2) genomfördes den 2024-04-25.

Under projektets gång tillkom det norra området varvid en senare utsökning i Artportalen gjordes som inte visade några fynd av rapporterade rödlistade- eller direktivarter. Utsökningen gjordes med en 300 m buffert från det tillkomna området, men dock avgränsat av E22an i öster.

2.2 FÄLTINVENTERING

Inventeringen utfördes i form av en kombinerad punkt- och linjetaxering, där området genomkorsades till fots i lugnt tempo och inventeraren stannade upp på ett antal punkter i fem minuter. Samtliga observerade fågelarter listades men endast skyddsvärda fågelarter (dvs. arter upptagna i rödlistan eller i fågeldirektivets bilaga 1) redovisas på resultatkartan.

Observationer noterades utifrån de häckningskriterier som normalt brukar användas vid atlasinventeringar. Detta med syfte att kunna göra bedömning om möjlig häckning samt därmed också påverkan från planerad exploatering.

Inventeringen påbörjas vid gryningen då fågelaktiviteten är som högst och chansen att notera de arter som finns i området är som bäst.

Inventeringen har utförts av Göran Holm, WSP, som är utbildad miljövetare med inriktning mot naturvård, vid Högskolan i Kalmar. Göran har genomfört flera fågelinventeringar åt bland annat kommuner, länsstyrelser och naturvårdsverket. Han har drivit egen firma med inriktning på fågelinventeringar. Tidigare styrelsemedlem för Ölands Ornitologiska Förening som ansvarig för naturskyddsfrågor, exempelvis vid vindkraftsexploatering. Sedan 2014 har han arbetat på WSP och årligen med fågelinventeringar i olika typer av miljöer och i olika delar av landet.

Inventeringen utfördes också av Viktor Eriksson, som är naturvårdskonsult specialiserad på olika typer av fågeluppdrag och naturvärdesinventeringar. Viktor har en kandidatexamen i biologi och är en erfaren fältornitolog med en mycket god vana av varierande inventerings- och utredningsarbeten gällande fåglar. Inventeringstyperna rör allt från revirkarteringar, standardiserade linje- och punktrutter och till en rad olika former av fågelinventeringar kopplade till främst vindkraftsprojekt på land och till havs.

Rapporten har granskats av Per Österman som är utbildad naturgeograf vid Göteborgs universitet. Per har en djupgående och bred ornitologisk kunskap efter att ha varit aktiv ornitolog i över 25 år. Han genomför årligen flera standardiserade fågelinventeringar genom standardrutter, nattfågeltaxering och vinterfågelräkning via Svensk fågeltaxering. Per har arbetat som miljökonsult med fokus på fåglar sedan 2015 och har därigenom stor erfarenhet av utredningar av fågel i projekt som rör vindkraft, kraftledning, täktverksamhet, detalplaner, reservatsbildning etc.

2.3 RÖDLISTAN

Den svenska Rödlistan innehåller en bedömning av olika arters risk att dö ut i Sverige. De arter som uppfyller kriterierna för någon av kategorierna Nationellt utdöd (RE), Akut hotad (CR), Starkt hotad

(EN), Sårbar (VU), Nära hotad (NT) eller Kunskapsbrist (DD) benämns rödlistade. De arter som kategoriseras som CR, EN eller VU benämns hotade. Kategorin kunskapsbrist omfattar arter där kunskapen är så bristfällig att de inte kan placeras i någon kategori, men där tillgängliga data ändå tyder på att de borde vara rödlistade. Arter som ej är rödlistade finns i kategorin Livskraftig (LC). Rödlistan baseras på internationellt vedertagna kriterier från Internationella Naturvårdsunionen (IUCN).

2.4 FÅGELDIREKTIVET OCH ARTSKYDDSFÖRORDNINGEN

Artskyddsförordningen (2007:845) är en svensk lagstiftning som införlivar de europeiska fridlysningsbestämmelserna i de två EU direktiven Art- och habitatdirektivet och Fågeldirektivet tillsammans med övriga svenska fridlysningsbestämmelser. Till de svenska fridlysningsbestämmelserna ingår att fridlysta arter är skyddade genom 4 § i Artskyddsförordningen. 4 § i Artskyddsförordningen anger att:

I fråga om vilda fåglar och i fråga om sådana vilt levande djurarter som i bilaga 1 till denna förordning har markerats med N eller n är det förbjudet att

1. avsiktligt fånga eller döda djur,
2. avsiktligt störa djur, särskilt under djurens parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder,
3. avsiktligt förstöra eller samla in ägg i naturen, och
4. skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplatser.

Alla vilda fåglar i Sverige är fridlysta i hela landet.

3 OMRÅDESBESKRIVNING

Inventeringsområdet ligger drygt 11 kilometer norr om centrala Kalmar, Kalmar kommun, Kalmar län, och utgörs av planområdet (Figur).

Området omfattar cirka 32 hektar och domineras av produktionsskog av tall. I södra delen av inventeringsområdet ligger industrimark, i öster finns en mindre sumpskog med lövinslag (bild 2).

I väster är skogen mer välgallrad och markskiktet består av framförallt av ris och en del uppkommande lövsly på vissa håll. I väster finns också ett hygge med uppkommande lövsly vilket gör det svår att ta sig igenom.

I det norra området är inventeringsområdet delvis en motocrossbana i en talldominerad produktionsskog (bild 1). I denna yta finns också ett mindre nyupptaget hygge. Längre österut mot E22:an övergår produktionsskogen mer i lövskog med björk och asp.

Området är ljudförorenat av trafiken från E22:an och biogasanläggningen.

Bild 1. Del av motocrossbanan i norr.

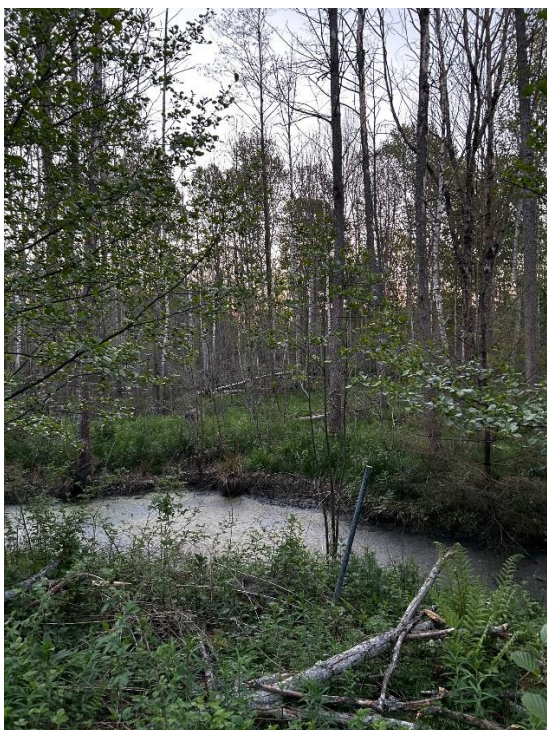
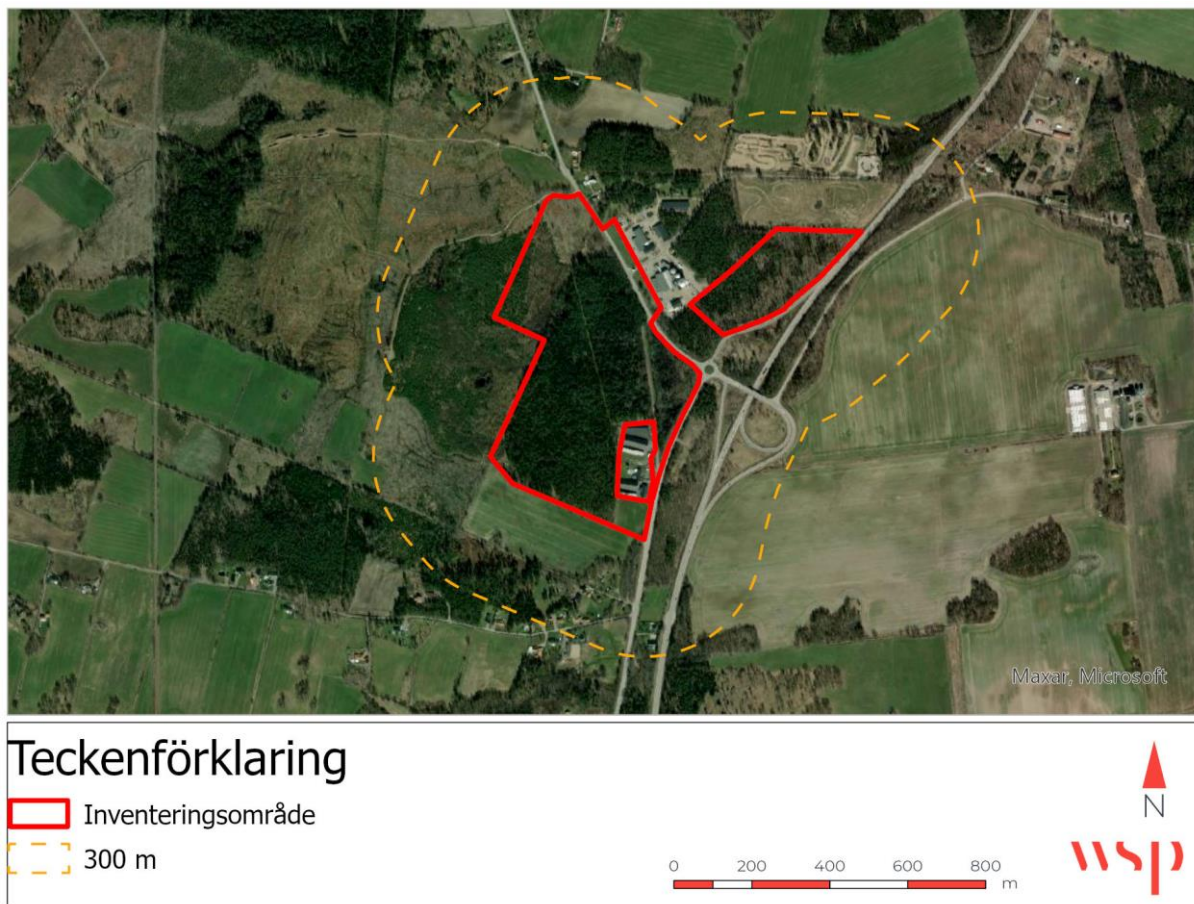

Bild 2. Del av sumpskog med öppet dike.

Figur 2. Översikt över inventeringsområdet.

4 RESULTAT

4.1 FÖRSTUDIE

Det förekommer inga områden med skyddad natur enligt 7 kap Miljöbalken inom inventeringsområdet med buffertzona (300 m).

Inga kända tidigare fågelinventeringar har gjorts i området. En naturvärdesinventering (NVI) har tidigare genomförts under vilken det noterades en spillkråka. NVI genomfördes dock i november vilket inte är optimal tid på året för att bedöma fågelfaunan i inventeringsområdet.

Inom förstudieområdet finns ett antal observationer av fåglar rapporterade på Artportalen. Totalt 30 arter som antingen är rödlistade eller upptagna på fågeldirektivets bilaga 1 har rapporterats från förstudieområdet. De flesta är tillfälliga observationer eller flyttande/rastande fåglar eller arter knutna till miljöer som inte finns inom inventeringsområdet. Sex av arterna bedöms potentiellt kunna nyttja delar av inventeringsområdet för häckning, eller åtminstone som en del i sitt revir (bilaga 1).

4.2 FÄLTINVENTERING

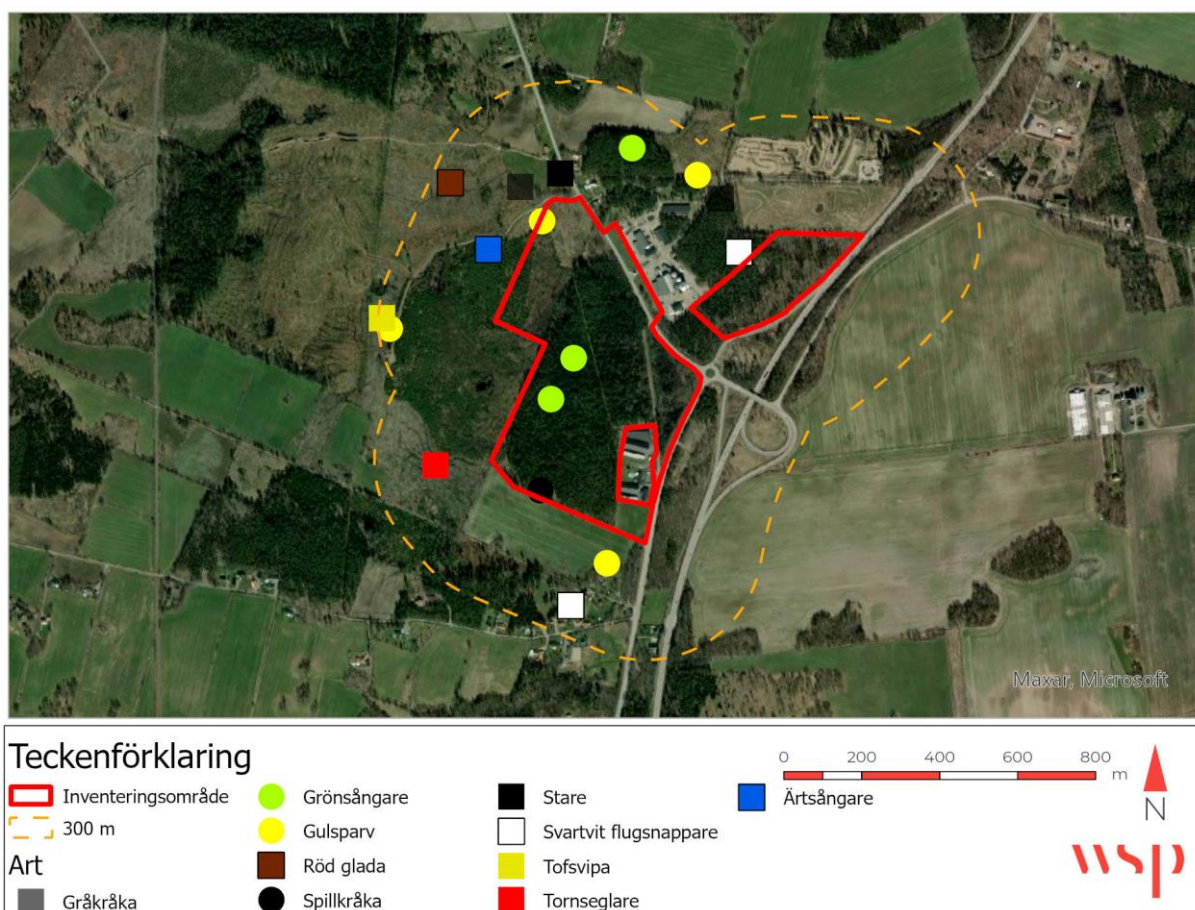
Vädret vid de båda inventeringsbesöken var klart och soligt, med lätt molnighet vid junibesöket.

Inom inventeringsområdet bedömdes endast två rödlistade arter häcka, båda i det södra området- grönsångare (NT) med ett revir i produktionsskogen samt gulspurv (NT) med ett par vid kalhygget (figur 1). En spillkråka (NT samt upptagen i fågeldirektivets bilaga 1) noterades inom inventeringsområdet vid junibesöket då den lockande drog mot söder. I det norra området noterades en svartvit flugsnappare (NT) som delvis kan ha sitt revir inom inventeringsområdet, men utifrån observationerna vid inventeringen verkar den framförallt hålla sig utanför gränsen.

Utanför inventeringsområdet, men inom förstudieområdet noterades häckande tofsvipa (VU), ärtsångare (NT), grå kråka (NT), gulspurv (NT), stare (VU) och svartvit flugsnappare (NT).

Även tornseglare (EN), hussvala (VU) och röd glada (fågeldirektivet bilaga 1) noterades under inventeringen men bedömdes inte häcka inom inventeringsområdet.

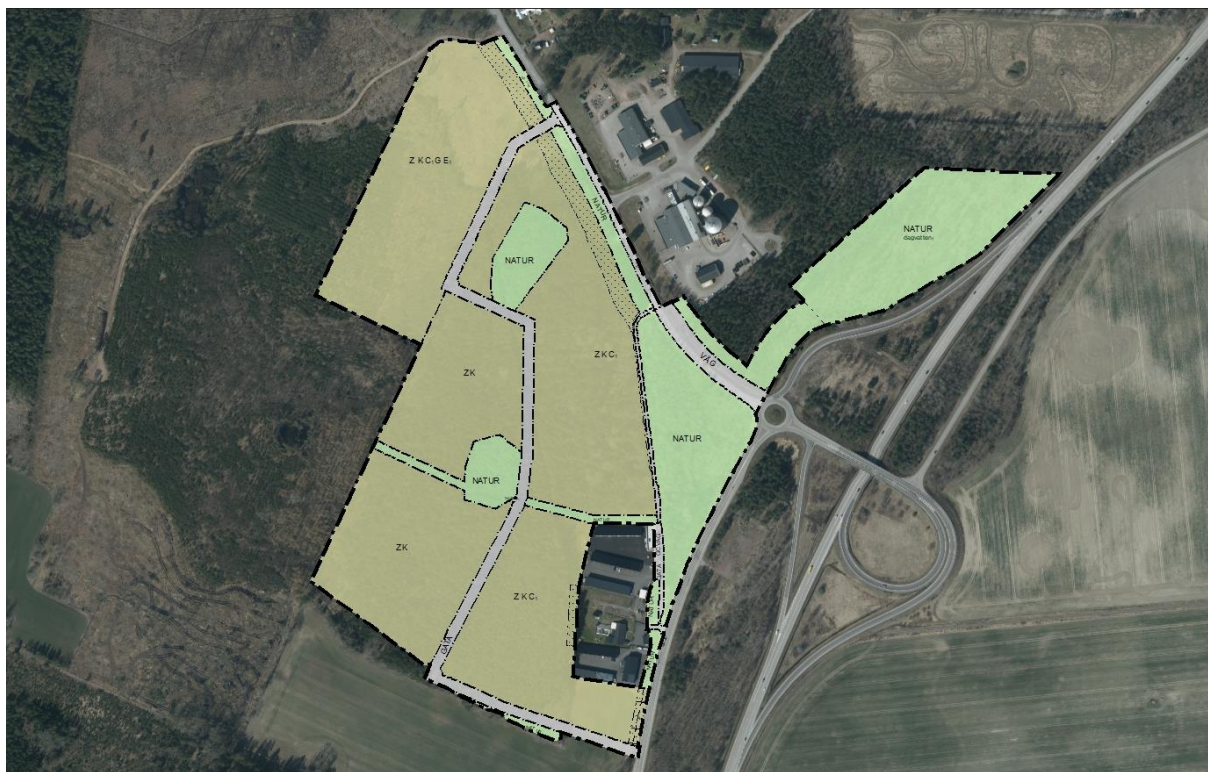
Utöver de rödlistade arterna påträffades 31 andra fågelarter (se bilaga 2 för arter, antal revir samt kommentar).

Figur 3. Figuren visar resultatet av inventeringen med två bedömt häckande rödlistade arter inom inventeringsområdet; grönsångare och gulspurv.

5 DISKUSSION

Påverkansbedömningen för de skyddsvärda fågelarternas till följd av planerad exploatering har gjorts utifrån föreliggande planskiss över området (figur 4).

Figur 4. Planskiss över området. Gröna ytor bevara som natur och bruna ytor exploateras. Tillhandahållen av Kalmar kommun 2024-08-28.

Utifrån denna bedöms tre rödlistade arter kunna påverkas. Grönsångare, gulspurv och spillkråka.

Grönsångare, genom att ett revir bedöms försvinna till följd av exploateringsplanen i området. Grönsångare häckar i högstammig skog, främst lövskog men även i granskog, i regel utan kraftigare undervegetation. Med andra ord är arten inte särskilt kräsen när det gäller val av-, eller kvalitet på skog och har därmed inte särskilt strikta krav för sin livsmiljö. Konsekvensen på artens populationsutveckling och bevarandestatus på lokal, regional och nationell nivå bedöms inte påverkas till följd av planen. Utöver reviret inom inventeringsområdet satt även en grönsångare och sjöng norr om planområdet.

Observera att de två punkterna i figur 3 som utgör grönsångare inom inventeringsområdet, avser noteringar per respektive inventeringsbesök. Att arten sjöng från ungefär samma plats vid båda besöken innebär en säkrare bedömning av reviret.

Gulspurv är främst knuten till öppna eller halvöppna marker med inslag av träd och buskar, företrädesvis i närhet av jordbruksmark. Inventeringsområdet bedöms omfatta ett revir i anslutning till kalhygget i nordväst. Stora arealer hyggen finns fortsatt i anslutning till området och i detta fall bedöms ingen betydande påverkan ske. Sannolikt innebär exploatering en viss förskjutning av reviret mot mer öppna marker. Hyggen har ingen kontinuerlig funktion som livsmiljö, i takt med att hygget återskogas får häckande gulsparvar förskjuta eller flytta revir mot öppnare marker.

Spillkråka noterades under ett av besöket (3 juni) och då lockades mot skogskanten vid inventeringsområdets södra gräns. Arten häckar enligt Artdatabanken företrädesvis i barr- eller blandskog men även i ren lövskog. De tätaste populationerna förefaller finnas i äldre, variationsrik blandskog med gott om död ved och gamla träd. Enligt Artfakta utnyttjar varje par ca 400–1 000 hektar skog beroende på skogens kvalitet. Områden med intensivt skogsbruk och stor utbredning av kalhyggen avskräcker inte arten helt, men den verkar alltid beroende av grova träd för häckning. Det förekommer en liten andel lämpliga boträd för spillkråka inom inventeringsområdet. Inget bohål hittades vid inventeringen och arten påträffades endast vid ett av besöken vilket leder till bedömningen att den sannolikt inte häckar inom inventeringsområdet, men bedöms kunna nyttja delar av inventeringsområdet för födosök. Då arten också påträffats under en tidigare genomförd NVI och rapporterats i närområdet enligt Artportalen görs bedömningen att åtminstone delar av inventeringsområdet kan ingå i ett revir. Exploatering i enlighet med plankartan innebär en viss lokal påverkan i förlust av potentiell livsmiljö (även om ingen häckning bedöms förekomma under innevarande säsong) samt födosöksmiljö. Sett till populationsnivå på lokal, regional eller nationell skala bedöms detta inte medföra någon betydande påverkan. Det finns fortsatt skogsmark av likartad kvalitet i omgivningarna.

Svartvit flugsnappare häckar i löv- och blandskog samt i trädgårdar och parker. En sjungande hane hördes strax utanför gränsen av inventeringsområdets norra del. Den norra delen av inventeringsområdet bevaras som natur enligt planskissen, varvid ingen påverkan bedöms uppstå till följd av exploateringen. Ytterligare en individ sjöng söder om inventeringsområdet, vid gränsen till förstudieområdet. Naturmiljön generellt inom inventeringsområdet utgör inte någon optimal miljö för arten, även om det finns ytor med mer lövinslag som är mer lämpliga.

6 SAMLAD BEDÖMNING

Sammantaget bedöms varken den nationella eller regionala populationen utav någon av de rödlistade- eller direktivarterna påverkas på betydande sätt vid föreslagen exploatering inom inventeringsområdet.

För de övriga fågelarterna som noterats under inventeringen, det vill säga de arter som inte är rödlistade eller upptagna i fågeldirektivets bilaga 1, bedöms ingen av arternas populationer eller bevarandestatus påverkas på nationell eller regional nivå. Viss lokal påverkan kan förekomma på vissa arter i och med exploatering i området, genom störning från buller under anläggningsskedet samt förlust av livsmiljöer. Då de triviala arter som noterats bedöms som adaptiva i sitt val av livsmiljöer, kan de fortsatt nyttja naturmiljön inom och i anslutning till inventeringsområdet utan att det negativt påverkar arternas fortsatta ekologiska funktion. Denna typ naturmiljö (produktionsskog med lövinslag/hygge) med en generellt sett lägre kvalitet på habitat är inte någon ovanlig naturtyp varken lokalt, regionalt eller nationellt.

För alla arter bör dock åtgärder som kan påverka fågelbon, som avverkning av träd och röjning av buskar under häckning, lämpligen genomföras utanför fågelarternas generella häckningsperiod (ca 1 april – 20 juli). Utöver detta bedöms inga övriga skyddsåtgärder nödvändiga för att undvika påverkan på bevarandestatus eller lokal, regionala eller nationella populationer av de påträffade fågelarterna.

7 REFERENSER

Naturvårdsverket, u.å. *Skyddad natur*. [kartverktyg online] Tillgänglig:
<https://skyddadnatur.naturvardsverket.se/>

SLU Artdatabanken, u.å. Artfakta. [online] Tillgänglig: <https://artfakta.se/>

SLU Artdatabanken, u.å. Artportalen. [online] Tillgänglig: <https://artportalen.se/>

VI ÄR WSP

WSP är en av världens ledande rådgivare och konsultbolag inom samhällsutveckling. Med cirka 50 000 medarbetare i över 40 länder samlar vi experter inom analys och teknik, för att framtidssäkra världen.

Tillsammans med våra kunder tar vi fram innovativa lösningar för en mänsklig, trygg och välfungerande morgondag. Så tar vi ansvar för framtiden.

wsp.com

WSP Sverige AB

121 88 Stockholm-Globen
Besök: Arenavägen 7

T: +46 10 7225000
Org nr: 556057-4880
Styrelsens säte: Stockholm
wsp.com

Bilaga 1

Arter upptagna på rödlistan eller i fågeldirektivets bilaga 1 rapporterade på Artportalen inom förstudieområdet.

Fetmarkerade arter är arter som bedöms potentiellt kunna förekomma inom inventeringsområdet.

bivråk	nattskärra
blå kärrhök	pilgrimsfalk
brun glada	röd glada
brun kärrhök	rödvingetrast
duvhök	spillkråka
fiskgjuse	stare
fiskmå	sångsvan
fjällvråk	Sädgås
gråtrut	sävparv
gulsparv	tofsvipa
havsörn	tornseglare
hussvala	trana
kornknarr	trädlärka
ljungpipare	vit stork
lärkfalk	vitkindad gås

Bilaga 2.

Arter (ej rödlistade eller listade i fågeldirektivets bilaga 1) som noterades vid fågelinventeringen.

Art	Antal par	Kommentar
Trädpiplärka	6	Allmän i öppna skogspartier och på hyggen.
Trädgårdssångare	3	Allmän till sparsam i blandskog.
Lövsångare	6	Allmän. Jämnt spridd över samtliga skogliga biotoper.
Törnsångare	1	Sparsam men förbisedd. I snårig buskmark i norra delen.
Härmsångare	1	Sparsam. Knuten till lämnat lövinslag intill hygge.
Bofink	12	Allmän. Inventeringens vanligaste art. Jämnt spridd i områdets skogsmiljöer.
Taltrast	2	Sparsam men förbisedd. Jämnt spridd i området.
Gök	1	Allmän till sparsam. Kringstrykande och stora revir.
Gärdsmyg	4	Allmän. Oftast knuten till tätare skogspartier med fuktstråk.
Kungsfågel	2	Sparsam. Diskret art så möjlig underskattning i antal.
Gransångare	3	Allmän i insprängda lövsinlag i blandskog.
Koltrast	4	Allmän. Jämnt spridd i alla skogsmiljöer.
Ringduva	1	Sparsam men förbisedd. Jämnt spridd i området.
Större hackspett	3	Allmän. Födosökande åt ungar i döda träd i olika miljöer.
Rödhake	2	Allmän. Jämnt spridd i tätare skogspartier.
Svartmes	2	Sparsam. I tätare barrskog och hyggeskanter.
Ladusvala	6 individer noterade	Allmän. Födosökande och kringstrykande över åkrar och hyggen. Ej häckande inom inventeringsområdet
Ormvråk	2 individer noterade	Allmän. Födosökande vid hyggen i västra kanten. Ej häckande inom inventeringsområdet
Sädesärla	2	Sparsam. Vid bebyggelse i nordost och sydost.
Steglits	1	Sparsam. I öppet lövskogsparti. Troligen ej häckande inom inventeringsområdet
Grå flugsnappare	1	Allmän men diskret och förbisedd.
Trädkrypare	1	Sparsam och diskret. Förbisedd i barrskogspartier.
Svarthätta	4	Allmän. Jämnt spridd i olika typer av skogsmiljöer.
Talgoxe	2	Allmän till sparsam.
Hussvala	4	Allmän. Födosökande i anslutning till biogasanläggningen. Ej häckande inom inventeringsområdet
Morkulla	1	Sparsam, dock förbisedd. Stött i kantzon till hygge. Möjlig häckfågel inom eller i direkt anslutning till inventeringsområdet
Järnsparv	1	Sparsam i blandskog. Säkerligen en underskattning.
Nötskrika	1	Sparsam. Kringstrykande på hygge. Troligen inte häckfågel inom inventeringsområdet
Rödstjärt	1	Allmän till sparsam. Knuten till gårdsmiljöer i norra delen.
Blåmes	3	Allmän.
Kaja	5	Allmän. Knuten till åkrar och gårdsmiljöer.